

سەبارەت بە سەركوتى سىياسى لەنىو حكك

(وہلامىكى كورت بۇ محسن كريم)

ناسۇ غريب

بەناونىشانى (هاوپى ئازىزم قسەكانم تەحرىف مەكە) محسن كريم بابەتتىكى لەسەر ئەنتەرنىت بلاوكردوۋەتەۋە داۋا لە (محمى ئاسنگەران - ئەندامى رابەرايەتى حزبى كۆمۇنىستى كرىكارانى ئىران) دەكات كە لە سەر ئەۋ جىاۋازى و جىابوۋنەۋانەى ئەم دوايىە لەھەردوۋ حزبى كۆمۇنىستى كرىكارى عىراق و ئىراندا پوۋيانداۋە، قسەكانى تەحرىف نەكرىت، گوايە لە سىمىنارىكدا لەسەر پالتوك ئەۋەى كردوۋە.

لەۋ نوسىنەدا گلەيى و پەخنە لە (شاھۇ) بەرپوۋبەرى سىمنارەكە و بەرپرسى ژورەكە دەگرىت، بەۋەى (سەربارى ئەۋەى زىاترىش لەخەلك قسەى كردوۋە) بواری پىنەداۋە لەزمانى خۆيەۋە رابىگەيەنەت كە ئامادەيە لەگەل محمى ئاسنگەران موناظرە بەن لەسەر راستىەكان، كە كاك شاھۇ پىشنىيازى كردبوۋ بۇيان.

من پىمخۇشە سەرەتا لەۋەۋ دەست پىبەكەم كە كۆمۇنىزمى كرىكارى بەگشتى و بەتايىەتى رابەرايەتتەكەى ھەست و باۋەرپىكى و ايان ھەيە كە لەخەلكى پىرۆزترن و خاۋەنى مافى زىاترن و لەھەر شوپىتەك ئەۋ ھەستە جىبەجى نەبوۋ راستىەكان دەشپوۋن و ئەۋ رەخنە و گلەيەش لەكاك شاھۇ لەۋەۋ سەرچاۋەى گرتوۋە لەراستىشدا ئەۋ راستىەى ئەۋان لەسەرى ساغبوۋنەتەۋە (خۇ بەپىرۆز زانين) كەسەرچاۋەى بەشپىرۆزى كىشەكانىانە لەگەل ناۋەۋە دەرەۋەى خۇيان، تىكەچىت.

بەھەر حال ئىمە نامانەۋىت و بەپرەنسىپى خۇمانى نازانين تەنگزە و كىشە ناوخۇيەكانى ئىستاي كۆمۇنىزمى كرىكارى كەلك ئۆۋەرگىرىن بۇ ھىرش كردن، ئىمە نەك لەكۆمۇنىزمى كرىكارى بەلكو لەھەر فەسلىكى كۆمۇنىستى ئەگەر پەخنە و كىبەركىشمان ھەبىت لەسەر باشتە خزمەتكردن بەكۆمۇنىزم و بزوتنەۋەى كرىكارى نەك بۇ شكاندن و كەمكردنەۋە لەشەئى كەس.

ئەۋەى لىرەدا دەمەۋىت بەكورتى بىللىم لەسەرئەۋەيە كە محسن كريم سەرىكى باسەكەى ھىناۋەتەۋە سەر ئىمە و لەبەرگەيەكدا دەلەت ((.....بەدروخستەۋەى ئەۋ تۆمەتانەيە كە ھەمە لەدژى رابەرى حكك بلاۋى كردنەۋە، كەگوايە رابەرى حكك ھەستائە بەسەركوتى سىياسى كادرو ئەندامانى خۇى كە داۋاى فراكسىۋنيان كردبوۋ، من ئەۋ قسەيەى ھاوپى مەنصور حىكمەتم بۇ ھىنايەۋە كە سالى 1997 لە نامەيەدا بۇ ئەۋ ھاوپىيانەى داۋاى فراكسىۋنيان دەكرد، ناردبوۋ.

ئەۋ ھاوپىيانەى پىشۋو ھەروەك ئىستاي ھەمەى ئاسنگەران و ئازەرى ماجدى بەرابەرى (حكك)يان ووت سەركوتى مخاليفى سىياسى لەناۋ حزبدا دەكات، ھاوپى مەنصور پىۋ ووتن ئەۋ قسانەى ئىپو دەنگدانەۋەى تەبلىغاتى بۆرژواى رۆژئاۋايە لەدژى كۆمۇنىزم....))

پىش ھەرشتەك ئىمە داۋاكارانى فراكسىۋن لەۋ كاتەدا، ئاگادارى نامەى لەۋ بابەتە نىن، مەنصور حىكمەت تەنھا نامەيەكى بۇئىمە ناردوۋە ئەۋىش ۋەلامى نامەيەكى من و ھاوپى بەمۇعلەى بوۋ بۇئەۋ نەك نامەى ئەۋ بۇ ھاوپىيانى خوازىارى فراكسىۋن، لەۋ نامەيەشدا ئەۋ قسانەى محسن كريم دەيكات نەھاتوۋە، ئەۋە رەنگانەۋە دەنگدانەۋەى بىركردنەۋەى خۆيەتى. بەپىچەۋانەۋە ئىمە ئومىدماۋ و ابوۋ ۋەك رابەرىكى كۆمۇنىست، كەرۆل و كاركردى بەچوارچىۋەى تەشكىلاتتە بەتەسك نەبىتەۋە، تەدەخولبكات و بىتەناۋەۋە. بەلام ئەۋ سەربارى چەندىن نامەۋ ئاگاداركردنەۋەى ئىمە، ۋەك رابەرى فىرقەيەك مامەلەى كرىد قسەكانى خۇى لەرىگى كەسانىكەۋە كرىد كە لەبناغەدا سەرچاۋەى كىشەكەبوۋن.

دواتر سەبارەت بەسەركوتى موخاليفى سىياسى لە حكك دا نمونە زۆر زۆرە باسكىەين رەنگە سادەترىن نمونە ھەلۋىستى مەكتەبى سىياسىيان بىت سەبارەت بەداۋاى بەرەسمى ناسىنى فراكسىۋن لە ئابى 1996دا كەبەراشكاۋى دەلئ ئەۋەى داۋاى فراكسىۋن بكات لەحزىدا جىى ناپىتەۋە((.....لەروانگەى مەكتەبى سىياسىيەۋە مەرجى ئەندامەتى و بەم پىشەش بەھرمەندبوۋن لەمافەكانى ئەندام، قىبوۋلكردى ئەم چوارچىۋەيە)) تازە ئەمە لەكاتىكىشدا نووسراۋە كەكىشەكان

تارادەيەك خاوبونەتەو و چەندمانگ بەسەر داواکردنى فراكسيۇندا تىيەپرەيو و بيانوئەكەشى ئەو يەكەلەسەرەتاي ئەو راگە ياندەنە دا دەلەين: ((حككع بەواقىعى هيشتا پرۆسەي پىكەننى تىدەپەرىنئ، سياليەتى رىكخراوئەيى و ناستقرارى تەشكىلاتىكى حزبى خاوەن سوننەتى رۆشنى عەمەلى و سياسى، هيشتا ئەوئەندە لەو خالە دوورى نەكردووينەتەو و كەبەرراگە ياندنى حزب دەستمان پىكرد. بەشيكى گرنگو ئەسلى لەموشكىلەكانى ئەمپرومان خۆي دريژەكيشانى ژيانى سوننەت و بۆچوونەكانى دەورانى رابردووه)) هەرچەندە ئەوانە هەر ئەو بيانووانەن كەناسيوناليزمى كورد چەندىن سال بەناوى ساوايى و جىگىرەبوونى حكومەتەو، سەركوتى ئازادى سياسى پىكردووه، بەلام لەگەل ئەوشدا خۆ ئىمە ئەو بارودۆخەمان درووست نەكردبوو، بەلكو كاركردى خودى ئەورا بەرايەتە سەرچاوەي ئەو بارودۆخە بوو، درووست وەك ئەو يە لەناو كەوانەكاندا خۆيان باسى دەكەن، رابەرەيەتى لەبەر ماملالائى فيرقەيى خۆيان نەياندە هيشت حزب پيشبەكە وئيت، بەپىچەوانەو ئەمە لەبەر رامبەر ئەو دا بەجواب هاتبووين.

دواتر هەر خودى قبول نەكردنى فراكسيۇن خۆي سەكوتى سياسىيە، ئەو لەكاتى كيشدا ئىمە بەئاشكرا راماندەگە ياند كەبۆ دوو مەبەست فراكسيۇنمان بۆگرنگە:

1/ بۆئەو يە هۆيەو بەرگرى لەخۆمان بەكەين، چونكە بەتاك كەس نەيدەتوانى لەو حزبەدا بەرگرى لەخۆي بەكات و زۆريش بوون ئەوانەي قسەي سياسى حسىيىيان دەكردو بەهۆي خيلافى سياسىيەو لە حزب بەدەركران.

(2) بۆئەو يە رىگايەك بدۆزىنەو بەس و قسەي خۆمانى لئو بەگەيەين، چونكە بۆ ئەويش رىگايەك نەبوو.

كاك محسن كريم لەبىر يەتى لەكۆبوونەو يە 1996/2/10 كۆمىتە رابەرى دا چ كەمپىنئىك و چ هيرشيكى دوژمنانە بەدژى ئىمە بەرپى خرا، تەنھالە بەرئەو يە چەند ھاوړپىيەكى كۆمىتەي رابەرى رەخنە و سەرئەجەكانى خۆمان لەدو كاسىتدا بۆ (م.س) ناردبوو، يەكەبەيەكە داوايان لەهەموومانكرد لەو تاوانەي كروومانە پەشيمان بىنەو و پاكانە بنووسين، كەنەمانكرد بەبەرچاوى نوينەرى مەنصور حىكمەتەو (هەر لەو كۆبوونەو يەدا) بەئىمەيان ووت، مەلا بەختيارو تۆكەرى صەدامو.... تەنھالە بەرئەو يە پىنج كادرى كۆمىتەي رابەرى پىكەو كۆبوونەو و سەرئەجەكانى خۆمان خستبوو سەر كاسىت بۆ (م.س). تەننەت كارگەيشتە ئەو يە بەئىمزاي تاهير حەسەن، سكرتيرى كۆمىتە رابەرى، برىارىك دەركرا كە "جگە لەكاتى كۆبوونەو رەسمىيەكان، هىچ دوو ئەندامىكى كۆمىتە رابەرى بۆيان نى پىكەو دانيشن".

دواتر لەكۆبوونەو يە 96/6/24 نيوان خوازىارانى فراكسيۇن م.س، داواكارى ئىمە بۆلاوكردەو يە باسەكانمان و بۆ بەرگرى كردن لەخۆمان كە بەراست و بەچەپدا پەلامار دەدراين، بەرەسمى پەتكرايەو و پىيان راگە ياندن تا بەرەسمى و موسبەت وەلامى داواكارى پىكەهاتنى فراكسيۇنەكەتان نەدەينەو بۆتان نى ئەو كارەبەكەن و.... تاد.

ئەو كات محمى ئاسنگەرەن وەك باقى ھاوړپى ئىرانىەكانى ترى محسن كريم دەرگاى رىكخستەنەكان بۆيان لەسەر پشت بوو بەدريژى و بەپانى دەيانپىوا، تەننەت بەبى هىچ ئاگادارى و پيشەكەك لەهەموو كۆبوونەو يەكانى هەيئەتى تەنفيزى و كۆمىتەي رابەرى و تەننەت مەكتەب سياسىيشدا پىيان لىرادەكيشاو موعظيان دەداو هەندىكيان راشكاوانتە سوكايتيان بەوانە دەكرد كەرەخنەيان هەبوو، بەلام ئىستا لەبەرئەو يە (بەهۆي جىابوونەو يە سنوورى حزبەكانىانەو) يەكەكيان تۆزىك لەو راستيانە باسدەكات، ئەو محمى ئاسنگەرەن، ئەو رابەرە كرئىكارىە كۆمۆنىست و بەرچاوى رۆشنە ئەو نوينەرى مەنصور حىكمەت بەدەرپرپىنى محسن كريم بوو بە حەمە و شىوئىنەرى راستىەكان.

ئايان ئەو خۆي بەشيك نىە لەسەركوتى سياسى، ئەو يە لەگەل تۆنەبىت تاوانبار بىت، ئەگەر لەو دورووه بەقسەو ناووناقورە سزاي تاوانەكەي بدەيت، ئاشكرايە كە بەقەدەر زيادبوونى دەسەلاتت بەسەرى دا سزاكەت گەورەتر دەبىت.

لەسەرەو محسن كريم نوسىويەتى (... بەناو فراكسيۇنى چەپ لەناو حزبى كۆمۆنىستى كرئىكارى عىراقدا) مەبەستى ئەو ھاوړپىيانەيە كە بەم داويانە ديسانەو داواى فراكسيۇنيان كردو حككع ديسان قبولى نەكرد، كاتى خۆي واشيان بەئىمە دەووت، بەلام لەراستى دا ئەو دەرپرپىنە، واتە كەدەلى (بەناو فراكسيۇنى چەپ، بەناو كۆمۆنىستى، بەناو كرئىكارى... بەناو

ماركسى و... تاد، جگه له وهى سونهت و رهوشتي چهپى تهقلیدی وورده بۆرژوازيه و بهميرات بۆ ئهوان ماوه ته وه، هاوكات قبول نه كردنى ئازادى سياسى و ئازادى بپرکردنه وه و پا ده برپينه. كه له بنه پرتدا پايه ي سهره كى سهركوتى سياسيه . له كۆتايدا پيمخۆشه ئه وه بلييم ئيمه هه ميشه خوازيارى ئه وه بووين هه موو سه نه دو باسه كان بلاوبينه وه، تاخويان هه كه م بن. به لام سهركوتى سياسى ئه وه ننده له ناو ئه وه حزبه دا به هيزبوو، ته نانه ت ئيمه دوای جيا بوونه وه شمان ئه و كاره مان پينه كرا.